

Sygn. akt: I C 477/24

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 kwietnia 2024 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	Sędzia Krystian Szelağ
Protokolant:	St. sekretarz sądowy Dominika Orzepowska

po rozpoznaniu w dniu 05 kwietnia 2024 r. w Olsztynie

na rozprawie

sprawy z **powództwa I. F.**

przeciwko Bankowi (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w G.

o ustalenie i zapłatę lub zapłatę i ustalenie

I. oddala powództwo główne o ustalenie nieważności umowy kredytu nr (...) z dnia 23.10.2007 r.

II. oddala powództwo główne o zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kwoty 128.757,01 złotych wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia doręczenia pozwanemu pisma z dnia 26 lutego 2024 r. do dnia zapłaty;

III. ustala, że w stosunku prawnym wynikającym z umowy kredytu nr (...) z dnia 23.10.2007 r., łączącym powódkę z pozwanym postanowienia umowne: §1 ust. 1 umowy w części: "[...]indeksowanego kursem (...) [...]". W dniu wypłaty saldo jest wyrażone w walucie do której indeksowany jest kredyt według kursu kupna waluty, do której indeksowany jest kredyt, podanego w Tabeli kursów /sprzedaży dla kredytów hipotecznych udzielanych przez (...) Bank S.A., opisaną szczegółowo w § 17, następnie saldo walutowe przeliczane jest dziennie na złote polskie według kursu sprzedaży waluty, do której indeksowany jest kredyt, podanego w Tabeli kupna/sprzedaży dla kredytów hipotecznych udzielanych przez (...) Bank S.A., opisaną szczegółowo w §17.", §7 ust. 2, §10 ust. 6 oraz §17 ust. 1-5 nie wiążą powódki;

IV. zasądza od pozwanego Banku (...) S.A. w G. na rzecz powódki I. F. kwotę 45.285,20 złotych wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 05.04.2024 r. do dnia zapłaty;

V. oddala powództwo w pozostałym zakresie;

VI. zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 13.292,79 złotych wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty, tytułem zwrotu kosztów procesu.

UZASADNIENIE

Powódka I. F. pozwem z dnia 30 kwietnia 2022 r. (rozszerzonym pismem procesowym z dnia 5 marca 2024 r.), wobec pozwanego Banku (...) S.A. z/s w G. ostatecznie wniosła o:

1. ustalenie, że umowa kredytu nr (...) z dnia 23 października 2007 r. jest nieważna oraz zasądzenie od pozwanego Banku (...) S.A w G. na rzecz powódki kwoty 128.757,01 złotych wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia doręczenia pozwanemu pisma zawierającego rozszerzenie powództwa do dnia zapłaty, z tytułu zwrotu wpłat powódki od 18 lutego 2008 r. do 31 marca 2022 r. uiszczonych w wykonaniu umowy kredytu nr (...) z dnia 19 października 2007 r.;

ewentualnie:

2. zasądzenie od pozwanego Banku (...) S.A w G. na rzecz powódki kwoty 45.285,20 złotych wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 12 marca 2022 r. do dnia zapłaty, z tytułu nadpłaconych rat kredytu w okresie od 18 lutego 2008 r. do 31 marca 2022 r. wobec stosowania przez pozwanego bezskutecznych postanowień umowy kredytu nr (...) z dnia 19 października 2007 r. oraz co do świadczeń nie objętych pkt 2 wniosła o:

ustalenie, że w stosunku prawnym łączącym powódkę z pozwanym nie wiążą jej postanowienia:

- § 1 ust. 1 umowy w części: „[...] indeksowanego kursem (...) [...]. W dniu wypłaty saldo jest wyrażone w walucie do której indeksowany jest kredyt według kursu kupna waluty, do której indeksowany jest Kredyt, podanego w Tabeli kursów/sprzedaży dla kredytów hipotecznych udzielanych przez (...) Bank S.A., opisanej szczegółowo w § 17, następnie saldo walutowe przeliczane jest dziennie na złote polskie według kursu sprzedaży waluty, do której indeksowany jest Kredyt, podanego w Tabeli kupna/sprzedaży dla kredytów hipotecznych udzielanych przez (...) Bank S.A., opisanej szczegółowo w § 17.”;
- § 7 ust. 2 umowy;
- § 10 ust. 6 umowy;
- § 17 umowy.

W uzasadnieniu powódka wskazała, że umowa o kredyt hipoteczny została zawarta przez strony według standardowego wzorca umownego stosowanego przez bank. Postanowienia umowy dotyczące mechanizmu waloryzacji nie były indywidualnie uzgadniane między stronami (zawarte w B. C. Ogólnej umowy). Kursy kupna i sprzedaży (...) ustalał bank i publikował je w Tabeli. Pracownicy pozwanego nie informowali powódki, w jaki sposób ustalana jest wysokość marż, o jakich mowa w § 17 umowy. Powódce nie przedstawiono informacji dot. waluty jaką jest frank szwajcarski, zapewniano natomiast, że jest to waluta bezpieczna, której kurs wykazuje nieznaczne wahnięcia. Powódka nie miała możliwości oszacować jakie koszty wiążą się z zawarciem umowy kredytu indeksowanego do (...). Jako podstawę materialnoprawną żądania o ustalenie nieważności umowy kredytu powódka wskazuje przepisy art. 58 § 1 - 3 k.c. Podała, że kwestionowane postanowienia umowne nie odwołują się do ustalanego w sposób obiektywny kursu (...), do jednoznacznych wskaźników, na które żadna ze stron nie ma wpływu, lecz pozwala w rzeczywistości bankowi kształtować ten kurs w sposób dowolny, wedle swego uznania. Na mocy powyższych postanowień bank może w istocie jednostronnie i arbitralnie, a przy tym w sposób wiążący, modyfikować wskaźnik, według którego ustalona ma być kwota kredytu. Kwota kredytu w złotych polskich ustalona ma być bowiem w oparciu o kurs obowiązujący w banku, przy czym uprawnienie banku do określania wysokości kursu (...), na gruncie zawartej umowy, nie doznaje żadnych formalnie określonych ograniczeń. Umowa nie precyzuje bowiem sposobu ustalania kursu wymiany walut wskazanego przez bank. W szczególności regulacje umowne nie przewidują wymogu, aby wysokość kursu ustalanego przez bank pozostawała w konkretnej relacji do aktualnego kursu (...) ukształtowanego przez rynek walutowy lub np. kursu publikowanego przez Narodowy Bank Polski. Powódka podniosła, iż podstawie powyższych zapisów umowy kwota kredytu jest nieznana, co prowadzi do braku jednego z przedmiotowo istotnych elementów umowy kredytu i niezgodności spornej umowy kredytu z art. 69 ust. 1 i 2 Prawa bankowego, a w konsekwencji jej nieważności na podstawie art. 58 § 1 k.c. – jako sprzecznej z ustawą. W konsekwencji nieważności umowy strony winy zwrócić sobie wszystkie świadczenia. Zatem powódka w żądaniu głównym dochodzi całości uiszczonych wpłat w wykonaniu nieważnej umowy.

Na wypadek nieuwzględnienia roszczenia o ustalenie nieważności umowy i wywodzonego z tego tytułu żądania zapłaty, powódka wysunęła powództwo ewentualne wnosząc o ustalenie bezskuteczności kwestionowanych postanowień umownych oraz obowiązywanie umowy w pozostałym zakresie. W takim przypadku powódka dochodzi nadpłaty nad kwotą uiszczoną a rzeczywiście należną (pozew k. 4-18v., pismo powódki – rozszerzenie powództwa k. 272-278).

W odpowiedzi na pozew pozwany Bank (...) S.A. wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda na jego rzecz zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych. Jednocześnie wniósł o sprawdzenie wartości przedmiotu sporu.

W ocenie pozwanego, w realiach niniejszej sprawy nie zostały spełnione przesłanki, które uzasadniałyby:

- stwierdzenie nieważności umowy kredytu w całości lub bezskuteczności poszczególnych jej postanowień,
- stwierdzenie, żeby którekolwiek z postanowień umowy kredytu były sprzeczne z przepisami ustawy Prawo bankowe, miały na celu obejście ustawy lub naruszały zasady współżycia społecznego, bądź były sprzeczne z dobrymi obyczajami bądź też były sprzeczne z naturą stosunku zobowiązaniowego lub były abuzywne.

Pozwany zaprzeczył wszelkim twierdzeniom powódki zawartym w pozwie oraz załączonych do niego dokumentach, których wyraźnie nie przyznał, kwestionując w całości dochodzone przez powódkę roszczenie tak co do zasady, jak i co do wysokości. Pozwany wyraźnie zaprzeczył następującym okolicznościom:

- a) braku możliwości negocjowania przez stronę powodową warunków spornych umów w trakcie trwania procedury kredytowej czy też wpływania na ich treść;
- b) rzekomemu niewypełnieniu obowiązków informacyjnych przez Bank zarówno w toku czynności poprzedzających zawarcie spornych umów kredytu, jak i w trakcie ich zawierania w zakresie dotyczącym ryzyka związanego z zaciągnięciem kredytu walutowego, zmian kursu walutowego i związaną z tym zmianą wysokości kwoty zaciągniętego zobowiązania i rat kapitałowo-odsetkowych;
- c) braku indywidualnego uzgodnienia między stronami postanowień umownych dotyczących klauzul przeliczeniowych;
- d) ukształtowania treści spornych umów w sposób niejednoznaczny a także sprzeczny z dobrymi obyczajami oraz rażąco naruszający interesy strony powodowej;
- e) dowolności Banku w kształtowaniu tabeli kursowej.

Z ostrożności procesowej wskazał, że ewentualne ustalenie rzekomej abuzywności, nie przekształci kredytu walutowego opartego o stawkę (...), na kredyt złotówkowy, oparty o tę samą stawkę, gdyż nadal będzie kredytem walutowym, opartym o stawkę (...), natomiast kurs będzie się opierał na kursie średnim NBP (odpowiedź na pozew k. 44-66).

Pismem z dnia 5 lutego 2024 r. pozwany, wobec żądania powódki, w przypadku uznania przez Sąd umowy kredytowej za nieważną, podniósł zarzut zatrzymania kwoty 121.300 zł i na zasadzie wniosku ewentualnego wniósł, aby Sąd zamieścił w wyroku zasądzającym zgodnie z żądaniem pozwu, zastrzeżenie uzależniające wykonanie tego obowiązku przez pozwanego od jednoczesnego spełnienia świadczenia zwrotnego przez powódkę (pismo przygotowawcze pozwanego, zarzut zatrzymania k. 244-245, oświadczenie o skorzystaniu z prawa zatrzymania k. 246-246v.).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Bezspornie pozwany jest następcą prawnym (...) Banku S.A.

Powódka w dniu 27 września 2007 roku złożyła wniosek kredytowy o kredyt hipoteczny w kwocie 135.000 zł, indeksowany kursem (...), natomiast okres kredytowania określono na 360 miesięcy. Kredyt miał być przeznaczony na zakup mieszkania na rynku pierwotnym. Jednocześnie powódka otrzymała zawiadomienie dotyczące prawa odstąpienia od umowy oraz podpisała oświadczenie o dostarczeniu wzorców umownych.

Wraz z wnioskiem kredytowym powódka podpisała oświadczenie, iż przedstawiono jej ofertę kredytu hipotecznego w złotych polskich, oraz że wybrała kredyt w walucie obcej, będąc uprzednio poinformowaną o ryzykach związanych z zaciągnięciem kredytu hipotecznego w walucie obcej, a także o ryzyku stopy procentowej w przypadku kredytów o zmiennej stopie procentowej.

(dowód: wniosek kredytowy k. 86-89, zawiadomienie dotyczące prawa odstąpienia od umowy k. 91, oświadczenie k. 92, oświadczenie o dostarczeniu wzorców umownych k. 112)

Następnie powódka, jako konsument, zawarła z poprzednikiem prawnym pozwanego Banku (...) S.A. z/s w G. w dniu 23 października 2007 r. umowę kredytu nr (...), sporządzoną w dniu 19 października 2007 r.

Zgodnie z § 1 ust. 1 umowy pozwany udzielił powódce kredytu w kwocie 124.173 PLN, indeksowanego kursem (...), zastrzegając w zdaniu trzecim tego ustępu, że w dniu wypłaty saldo jest wyrażone w walucie do której indeksowany jest kredyt według kursu kupna waluty do której indeksowany jest kredyt, podanego w Tabeli kursów kupna/sprzedaży dla kredytów hipotecznych udzielonych przez G. M. Bank. S.A., opisaną szczegółowo w § 17, następnie saldo walutowe przeliczane jest dziennie na złote polskie według kursu sprzedaży waluty do której indeksowany jest kredyt, podanego w tabeli kursów kupna/sprzedaży dla kredytów hipotecznych udzielanych przez (...) Bank S.A., opisaną szczegółowo w § 17.

Zgodnie z § 1 ust. 2 kredyt przeznaczony był na pokrycie części ceny budowy samodzielnego lokalu mieszkalnego opisanego szczegółowo w § 3 ust. 1.

Oprocentowanie kredytu określono jako zmienne i ulegające zmianie w tym samym dniu kalendarzowym, w jakim nastąpiła wypłata kredytu najbliższego miesiąca następującego po ostatniej zmianie indeksu L3 (§ 8 ust. 1 umowy). Szczegółowy sposób wyliczenia indeksu L3, opisanego jako LIBOR 3m, został określony w § 8 ust. 2 umowy. Oprocentowanie kredytu na dzień sporządzania umowy wynosiło 4,970 % w skali roku i stanowiło sumę marży Banku niezmiennej w okresie trwania umowy w wysokości 1,200 % oraz aktualnie obowiązującego indeksu L3 oraz 1,00 p.p. Po przedstawieniu przez kredytobiorcę odpisu księgi wieczystej zawierającego prawomocny wpis hipoteki na rzecz banku zgodnie z postanowieniami umowy, oprocentowanie będzie obniżone o 1,00 p.p. (§ 2 ust. 1 i ust. 2 umowy).

Kredytobiorca zobowiązany był do zapłaty prowizji za wcześniejszą spłatę kredytu w wysokości 2.483,46 zł w przypadku dokonania nadpłat w wysokości łącznie przekraczającej 50% kwoty przyznanego kredytu, w ciągu pierwszych 5 lat liczonych od dnia wypłaty kredytu. W takiej sytuacji prowizja zostanie doliczona do salda kredytu z dniem dokonania nadpłaty i zostanie przeliczona na walutę, do której indeksowany jest kredyt po kursie sprzedaży obowiązującym w dniu dokonania czynności przez bank (§ 2 ust. 3).

Zgodnie z § 7 ust. 2 umowy, wypłata kredytu miała nastąpić przelewem na rachunek bankowy prowadzony w banku krajowym. Dzień dokonania przelewu kwoty kredytu miał być uważany za dzień wypłaty kredytu. W zdaniu czwartym tego ustępu zastrzeżono, że każdorazowo wypłacona kwota złotych polskich miała zostać przeliczona na walutę do której indeksowany był kredyt według kursu kupna waluty kredytu podanego w tabeli kursów kupna/sprzedaży dla kredytów hipotecznych, obowiązującego w dniu dokonania wypłaty przez Bank.

Stosownie do § 9 ust. 5 zmiana tabeli prowizji i opłat określana przez prezesa Zarządu w zarządzeniu w zależności od: wysokości stóp procentowych ogłaszanych przez (...), aktualnego poziomu inflacji, poziomu cen na rynku usług kredytowych, dostosowania do aktualnej oceny kredytowej oraz w przypadku kredytów indeksowanych w zależności

od kursu waluty stosowanego przez NBP, a także w zależności od kosztów ponoszonych przez bank w związku z realizacją czynności wskazanych tabeli.

Wszelkie opłaty i prowizje miały być podawane w walucie, do której indeksowany był kredyt, a ich zapłata miała odbywać się poprzez doliczenie opłaty do raty, o której mowa w 10 ust. 2, chyba że strony podjęłyby inne ustalenia w tym zakresie (§ 9 ust. 7).

Splata kredytu wraz z odsetkami miała następować w 360 miesięcznych ratach kapitałowo-odsetkowych, nie później niż w tym samym dniu kalendarzowym każdego miesiąca, w którym nastąpiła wypłata kredytu (§ 1 ust. 5, § 10 ust. 1).

Zgodnie z § 10 ust. 6 umowy, rozliczenie każdej wpłaty dokonanej przez kredytobiorcę miało następować z datą wpływu środków do Banku, według kursu sprzedaży waluty do której był indeksowany kredyt, podanego w Tabeli kursów kupna/sprzedaży dla kredytów hipotecznych udzielanych przez (...) Bank S.A. obowiązującego w dniu wpływu środków do Banku.

Na wniosek kredytobiorcy bank może dokonać zmiany waluty do której jest indeksowany kredyt. Za powyższą zmianę bank nie pobiera opłaty. Wszelkie inne opłaty związane ze zmianą waluty, w szczególności opłaty sądowe ponosi kredytobiorca. Bank może odmówić zmiany waluty, do której indeksowany jest kredyt, w szczególności, gdy wniosek o dokonanie zmiany waluty zostanie złożony w okresie spłaty wyłącznie rat odsetkowych oraz przed wypłaceniem przez bank wszystkich środków przyznanych aneksem podwyższającym kwotę kredytu (§ 10 ust. 11).

W § 11 ust. 3 kredytobiorca oświadczył, że postanowienia umowy zostały z nim indywidualnie uzgodnione.

W § 17 umowy wskazano zaś, że:

1. do rozliczenia transakcji wypłat i spłat kredytu stosowane są odpowiednio kursy kupna/sprzedaży dla kredytów hipotecznych udzielonych przez (...) Bank S.A. walut zawartych w ofercie Banku obowiązujące w dniu dokonania transakcji,
1. kursy kupna określa się jako średnie kursy złotego do danych walut ogłoszone w tabeli kursów średnich NBP minus marża kupna,
2. kursy sprzedaży określa się jako średnie kursy złotego do danych walut ogłoszone w tabeli kursów średnich NBP plus marża sprzedaży,
3. do wyliczenia kursów kupna/sprzedaży dla kredytów hipotecznych stosuje się kursy złotego do danych walut ogłoszone w tabeli kursów średnich NBP w danym dniu roboczym skorygowane o marżę kupna sprzedaży banku,
4. obowiązujące w danym dniu roboczym kursy kupna/sprzedaży dla kredytów hipotecznych udzielanych przez bank walut zawartych w ofercie banku określana są przez bank po godzinie 15 poprzedniego dnia roboczego i wywieszane są w siedzibie banku oraz publikowane na stronie internetowej banku.

(dowód: umowa kredytu k. 22-27v.)

Umowa była aneksowana w dniu 23 października 2008 r. Dotychczasowa treść § 3 ust. 1 została zastąpiona przez zapis następujący:

1. (...) w rozumieniu postanowień Umowy jest:

lokal mieszkalny nr (...), o pow. 33,50 m. kw.,

położenie: B., ul. (...), woj. (...)- (...)

KW nr: brak

prawo do nieruchomości: odrębna własność lokalu mieszkalnego przysługuje wyłącznie następującej osobie: Pani I. F..

(dowód: aneks k. 28v.)

Kredyt został wypłacony powódce w następujących transzach:

- w dniu 18.01.2008 r. w kwocie 29.979,79 PLN, co po kursie 2, (...) stanowiło na ten dzień równowartość 13.817,48 CHF,
- w dniu 21.01.2009 r. w kwocie 45.660,11 PLN, co po kursie 2,1922 stanowiło na ten dzień równowartość 20.828,44 CHF,
- w dniu 21.01.2009 r. w kwocie 45.660,11 PLN, co po kursie 2,1922 stanowiło na ten dzień równowartość 20.828,44 CHF.

(dowód: zestawienie k. 29)

W okresie od 18.02.2008 r. do 31.03.2022 r. powódka uiściła na rzecz spłaty kredytu kwotę 128.757,01 PLN, w tym tytułem spłaty rat kapitałowych i odsetkowych kwotę 117.005,67 PLN, tytułem spłaty odsetek karnych kwotę 111,94 PLN, tytułem opłat innych kwotę 11.639,40 PLN. Różnica pomiędzy wysokością rat kapitałowo-odsetkowych uiszczonych przez powódkę na rzecz pozwanego na podstawie umowy kredytu, a wysokością rat kapitałowo-odsetkowych, które by były należne pozwanemu, przy założeniu, że kwotą kredytu podlegającą spłacie jest kwota udostępniona powódce w PLN z uwzględnieniem oprocentowania kredytu i pozostałych warunków wynikających z umowy wynosi 45.262,66 PLN.

(dowód: zaświadczenie k. 29-32v., opinia biegłej k. 194-219)

Powódka potrzebowała środków finansowych na zakup mieszkania. Nie tłumaczono jej pojęcia spreadu, tabeli kursowej ani mechanizmu indeksacji. Nie miała możliwości negocjowania warunków umowy w zakresie kursu waluty (...). Zakupione mieszkanie służyło celom mieszkaniowym powódki.

(dowód: przesłuchanie powódki k. 179-180 i k. 336-336v.)

Powódka pismem z dnia 11 lutego 2022 r. zareklamowała przedmiotową umowę kredytu wzywając pozwanego do skorygowania treści Umowy tj. do usunięcia z treści Umowy wskazanych w reklamacji zapisów, zawartych w Umowie, wyczerpujących treść klauzul abuzywnych, opisanych w Rejestrze klauzul niedozwolonych pod numerami (...), (...) oraz (...), a także wyliczenia nadpłaty powstałej z tytułu narzuconego przez Bank nieuprawnionego sposobu spłaty kredytu jako kredytu "walutowego" (wysokość rat wyrażona w (...) ze wszystkimi konsekwencjami finansowymi tego sposobu spłaty kredytu), podczas gdy wobec nieobowiązania jako niezgodnego z prawem – zapisu o indeksowaniu kredytu do waluty (...), kredyt ten w istocie od samego początku w rozumieniu prawa był i jest kredytem złotówkowym,

W odpowiedzi na powyższe, bank pismem z dnia 11 marca 2022 r. wskazał, że nie podziela stanowiska strony powodowej oraz nie widzi podstaw do uwzględnienia roszczeń powódki.

(dowód: reklamacja k. 33-34, odpowiedź banku k. 36-38v.)

Sąd zważył, co następuje:

W świetle ustalonego powyżej stanu faktycznego, zasadnym było żądanie ewentualne powódki o ustalenie bezskuteczności postanowień umownych związanych z mechanizmem indeksacji kredytu oraz wywodzone z tego tytułu żądanie zapłaty, zaś żądanie główne – ustalenie nieważności spornej umowy oraz wywodzone z niej żądanie zapłaty w całości podlegały oddaleniu.

Stan faktyczny w sprawie Sąd ustalił na podstawie niekwestionowanych przez strony dokumentów – w szczególności umowy kredytowej, wniosku kredytowego oraz zaświadczenia wystawionego przez pozwanego Bank przedstawiającego historię spłat kredytu. Sąd dał wiarę również zeznaniom strony powodowej oraz świadkom K. G. i R. K., w takim zakresie w jakim znajdują potwierdzenie w zebranych materiale dowodowym. Przy czym wskazać należy, iż zeznania świadków nie miały znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy. Wymienieni świadkowie nie pamiętali szczegółów zawierania tej konkretnej umowy. W swoich zeznaniach odnieśli się w sposób ogólny do procedur udzielania kredytów frankowych.

Ponadto Sąd uwzględnił opinię biegłego, której wiarygodności i rzetelności nie zakwestionowała skutecznie żadna ze stron. Sąd nie znalazł podstaw do podważenia powyższej opinii. Opinia stała się podstawą poczynionych ustaleń faktycznych w zakresie obejmującym rozliczenie nadpłaty na skutek stosowania przez pozwanego kwestionowanych klauzul abuzywnych składających się na mechanizm indeksacji.

Z kolei złożone do akt sprawy prywatne ekspertyzy potraktowane zostały przez Sąd jak pozostałe dokumenty prywatne. Nie są one więc źródłem wiedzy fachowej, a rozwinięciem argumentacji strony składającej, zaś przedstawione dalej stanowiska, rekomendacje, raporty i artykuły prasowe różnego pochodzenia (w tym również od Komisji Nadzoru Finansowego, (...) Banków (...)) mogą być traktowane tylko w kategorii opinii niewiążących Sądu. Stanowiły one dowód wyłącznie tego, że osoby, które je sporządziły, złożyły oświadczenie w nich zawarte, tym samym przypisano im jedynie walor stanowiska strony, nie zaś opinii sporządzonej przez biegłego sądowego.

Sąd pominął również na podstawie (...) § 1 pkt 2 k.p.c. wniosek dowodowy strony pozwanej dotyczący dopuszczenia opinii biegłego z zakresu rachunkowości i finansów. Pominięcie dowodu zgłaszanego przez stronę jest bowiem dopuszczalne wtedy, gdy okoliczności sporne, na które dowód powołano, zostały dostatecznie wyjaśnione (wyrok Sądu Najwyższego z 19 grudnia 2012 r. sygn. akt II CNP 41/12, wyroki SN: z 12 stycznia 2005 r., I CK 451/04, z 5 lutego 2009 r., II UK 176/08 i z 13 grudnia 2010 r., III SK 16/10). Opinia biegłego stanowi jedynie dowód dający Sądowi, rozstrzygającemu sprawę merytorycznie, dokonanie ustaleń w zakresie wymagającym wiadomości specjalnych (a więc wiedzy wykraczającej poza objętą zakresem wiedzy ogólnej – powszechnej). W tej sprawie Sąd uznał, że zgromadzone w sprawie dowody w postaci dokumentów i zeznań strony powodowej, w pełni pozwalają na rozstrzygnięcie sprawy, zaś wniosek dowodowy o dopuszczenie opinii biegłego potraktował, jako nieistotny dla rozstrzygnięcia sprawy. Z tezy dowodowej wynika, że chodziło o dowód pozbawiony znaczenia dla rozstrzygnięcia. Wskazać należy, że analiza, jaki kształt powinna przybrać ostatecznie umowa po wykluczeniu postanowień abuzywnych należy do oceny Sądu.

W pierwszym rzędzie należy wskazać, iż w niniejszej sprawie bezsporne było między stronami, że powódka zawarła umowę jako konsument w rozumieniu art. 22¹ k.c.

Między stronami bezsporny był również fakt zawarcia umowy kredytu o określonej treści, którą to obrazują załączone do pozwu i odpowiedzi na pozew kopie umowy i innych dokumentów.

Strony natomiast od początku inaczej interpretowały charakter umowy jak i jej skutki (lub ich brak) w kontekście choćby zawartych w umowie klauzul indeksacyjnych oraz wypełnienia innych warunków jakie ważna umowa kredytowa winna spełniać, bądź jakie winny spełniać poszczególne jej postanowienia, również w kontekście zarzucanej pozwem ich „niedozwoloności” z art. 385¹ k.c.

Strona pozwana bowiem konsekwentnie wskazywała, że umowa kredytu stanowi ważne i skuteczne zobowiązanie i brak jest podstaw do stwierdzenia jej nieważności z mocy prawa. Jednocześnie pozwany wskazywał, że umowa kredytu nie jest sprzeczna z art. 69 ustawy Prawo bankowe, nie narusza granicy swobody umów i zasad współżycia społecznego.

Na poparcie swego stanowiska pozwany przy tym przywołał liczne orzecznictwo sądów powszechnych, a także SN, nadto liczne poglądy doktryny, wskazując na szeroką akceptację tego rodzaju konstrukcji umów, jak i zawartych w nich klauzul waloryzacyjnych.

Jednocześnie konsekwentnie kwestionował twierdzenia i ocenę strony powodowej co do abuzywności zawartych w umowie postanowień.

W ocenie Sądu jednakże przedstawiona przez pozwanego argumentacja nie mogła ostatecznie w stanie faktycznym tej konkretnej sprawy odnieść zamierzonego skutku, przynajmniej co do niedozwolonego charakteru przywołanych w pozwie postanowień i konsekwencji powyższego.

W celu ustalenia czy żądanie powódki jest zasadne, a jeśli tak to w jakiej części, należało dokonać oceny umowy w pierwszej kolejności w zakresie tego, czy zawarta umowa z uwagi na zawarty w niej mechanizm indeksacyjny, z założenia wypełnia warunki umowy ważnej, w razie zaś uznania iż wypełnia, czy występują w niej postanowienia, które są abuzywne.

Strona powodowa upatrywała nieważności umowy kredytowej przede wszystkim w sprzeczności z ustawą Kodeks cywilny i prawo bankowe, wskazując, że sprzeczne z istotą każdej umowy jest uzgodnienie przez strony, że o zakresie obowiązków jednej z nich zdecyduje na zasadzie swobodnego uznania druga strona w toku wykonywania umowy, co miało miejsce w przypadku umowy łączącej strony. Pozwany bank mógł dowolnie regulować kurs waluty obcej, do którego indeksowany był kredyt złotowy powódki.

Zatem dla porządku poczynionych rozważań, Sąd ustosunkował się do najdalej idącego zarzutu jakim jest nieważność umowy wynikająca z jej poszczególnych postanowień, stanowiących klauzule abuzywne, nie znajdując jednak podstaw do ustalenia nieważności spornej umowy.

Główne roszczenie powódki opierało się na ustaleniu nieważności umowy o kredyt nr (...) z dnia 23.10.2007 r. zawartej z (...) Bankiem S.A., a łączącą powódkę i pozwanego. Powyższe żądanie powódka opierała przede wszystkim na twierdzeniu, że umowa zawiera klauzule abuzywne w przedmiocie indeksacji udzielonego kredytu, które skutkują nieważnością całej umowy, bowiem nie ma możliwości zastąpienia powyższych zapisów innym postanowieniem.

Omawiane tu żądania powódki są osadzone w art. 189 k.p.c., który wymaga od strony żądającej ustalenia wykazania interesu prawnego. W ocenie Sądu, powódka miała interes prawny w wytoczeniu niniejszego powództwa, ponieważ merytoryczne rozstrzygnięcie w sprawie ostatecznie zniweluje jakiegokolwiek wątpliwości co do treści umowy oraz pozwoli na usunięcia zabezpieczeń danych pozwanemu.

W ocenie powódki postanowienia zawarte w § 1 ust. 1 umowy w części: „[...] indeksowanego kursem (...) [...]”. W dniu wypłaty saldo jest wyrażone w walucie do której indeksowany jest kredyt według kursu kupna waluty, do której indeksowany jest Kredyt, podanego w Tabeli kursów/sprzedaży dla kredytów hipotecznych udzielanych przez (...) Bank S.A., opisaną szczegółowo w § 17, następnie saldo walutowe przeliczane jest dziennie na złote polskie według kursu sprzedaży waluty, do której indeksowany jest Kredyt, podanego w Tabeli kupna/sprzedaży dla kredytów hipotecznych udzielanych przez (...) Bank S.A., opisaną szczegółowo w § 17.”; § 7 ust. 2, § 10 ust. 6 § 17 umowy o kredyt nr (...) z dnia 23.10.2007 r. zawartej z (...) Bankiem S.A., a łączącą powódkę i pozwanego, są niedozwolone i powinny być pominięte przy ustalaniu treści stosunku prawnego wiążącego konsumentów.

Treść niedozwolonych według powódki postanowień umownych została przytoczona w części dotyczącej ustaleń stanu faktycznego niniejszych pisemnych motywów wyroku i nie ma potrzeby ich powielania w tym miejscu.

Sąd w toku niniejszego postępowania podzielił ostatecznie argumentację dotyczącą tego, iż zastosowana konstrukcja zawartej umowy, pomimo jej mankamentów o których będzie jeszcze mowa, odpowiada w realiach niniejszej sprawy ogólnie przyjętej konstrukcji umów kredytowych.

Przypomnieć tu należy, iż zgodnie z art. 69 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe, w ramach tej umowy bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach

określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu.

W ustępie 2 przywołanego przepisu, ustawodawca wskazał też na zasadnicze elementy konstrukcyjne umowy kredytowej wśród których wyróżnia się między innymi kwotę i walutę kredytu oraz cel na który kredyt został udzielony.

Jak wynika z treści zawartej pomiędzy stronami umowy, stosownie do jej postanowień, strony umówiły się, że kwota kredytu w wysokości wskazanej w umowie w PLN, czyli wyrażona w walucie polskiej, po uruchomieniu kredytu zostanie w drodze indeksacji przeliczona na walutę franka szwajcarskiego i oprocentowana w sposób właściwy dla tej waluty. Znane są zatem strony umowy, kwota oraz waluta kredytu (w złotych), cel na jaki został on udzielony, zasady i termin jego spłaty, wysokość oprocentowania i zasady jego zmiany (suma stałej marży i stopy 3M LIBOR) oraz inne niezbędne warunki umowne mniej istotne, lecz typowe dla tego rodzaju kredytu.

Jakkolwiek też przeliczenie dotyczące indeksacji następowało z zastosowaniem tabeli kursów obowiązującej w pozwanym Banku, skutkiem tego zastosowania (ostatecznie uznanego przez Sąd za niedozwolone) nie jest jednak, wbrew stanowisku strony powodowej, unicestwienie czy unieważnienie umowy w całości.

Umowa stron zawiera bowiem - jak już wspomniano - elementy przedmiotowo istotne, które mieszczą się w konstrukcji umowy kredytu bankowego i stanowi co do zasady jej dopuszczalny oraz akceptowalny przez ustawodawcę wariant, o czym świadczy choćby treść wprowadzonego (co prawda poniewczasie) art. 69 ust. 2 pkt 4a i ust. 3 prawa bankowego oraz wprowadzenie art. 75b prawa bankowego, na podstawie nowelizacji tej ustawy, które to zmiany weszły w życie z dniem 26.08.2011 r.

Jakkolwiek też zmiana ta nie obowiązywała w czasie zawarcia umowy, to jednak stanowi wyraz „ustawowego” i tym samym jak należy uznać z tego punktu widzenia, wiążącego zapatrywania co do tego, iż samo odniesienie bieżącej wysokości świadczenia kredytowego do waluty obcej w zakresie ustalenia salda i spłaty kredytu, co do zasady nie jest sprzeczne z jego normatywną treścią i istotą.

Jest to nadto konstrukcja dopuszczalna na podstawie art. 353¹ k.c., zgodnie z którym strony zawierające umowę mogą ułożyć stosunek prawny według swego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współżycia społecznego, jej istota polegała bowiem na stworzeniu przez Bank możliwości wykorzystania przez powódkę określonej kwoty pieniędzy w walucie polskiej z obowiązkiem zwrotu w określonym czasie jej równowartości z dodatkowym zastosowaniem miernika waloryzacyjnego (indeksacyjnego) w postaci kursu waluty szwajcarskiej.

Takie też rozwiązanie znajduje potwierdzenie w art. 358¹ k.c., który w § 2 wprost przewiduje możliwość zastrzeżenia w umowie, że wysokość zobowiązania, którego przedmiotem od początku jest suma pieniężna, zostanie ustalona według innego niż pieniądź miernika wartości, przy czym w orzecznictwie sądowym zgodnie przyjmuje się, że w omawianym przepisie chodzi o pieniądź polski, a innym miernikiem wartości może być również waluta obca (por. wyroki SN w sprawie I CSK 4/07, I CSK 139/17, uzasadnienie wyroku SN w sprawie V CSK 339/06).

Jak wynika z bezspornych w sprawie okoliczności, powódka wniosła o udzielenie kredytu w PLN, ale określonego (indeksowanego) w walucie szwajcarskiej. Z kolei w podpisanej umowie jasno określono, że Bank ma postawić do dyspozycji powódki kwotę PLN, zaś powódka miała w terminach poszczególnych rat zwracać kredyt wyłącznie w walucie polskiej, w kwocie stanowiącej równowartość każdorazowej raty wyrażonej w walucie szwajcarskiej (po odpowiednim, uprzednim przeliczeniu).

Oznaczało to, że choć walutą zobowiązania kredytowego był złoty, tak jak walutą jego wykonania przez powodów miał być PLN, saldo „początkowe” i każda rata miała być odpowiednio „waloryzacyjnie” odniesiona do kursu waluty na dzień wypłaty, każdorazowej wysokości raty i kursu waluty na dzień spłaty.

Jest zatem oczywistym, iż sporna umowa zawiera niezbędne elementy konstrukcyjne umowy kredytu bankowego, stanowiąc tym samym jeden z wariantów umowy nazwanej, o której wcześniej była mowa, niesprzeczny z obowiązującymi w tej mierze przepisami prawa bankowego i kodeksu cywilnego.

Jeśli zaś ewentualnie chodzi o związane z indeksacją, niewątpliwie z istoty swej występujące ryzyko zmiany kursu waluty przyjętej jako miernik wartości świadczenia, z zasady może mieć ono efekt „obosieczny” w tym znaczeniu, iż w zależności od wyżki lub niżki kursu będzie niosło ze sobą konsekwencje negatywne dla jednej lub drugiej strony, nie zaś wyłącznie dla kredytobiorcy, co szerszego uzasadnienia z przyczyn oczywistych nie wymaga.

Tym samym i w tej płaszczyźnie nie sposób przyjąć, by z założenia konstrukcja umowy kredytu indeksowanego kursem waluty obcej była sprzeczna z prawem lub zasadami współżycia społecznego, skoro ryzyko takiego ukształtowania stosunku prawnego równomiernie obciąża obie strony.

Skoro zatem sama indeksacja do (...) stanowi element co do zasady jednoznacznie sformułowany i tym samym prawnie dopuszczalny element świadczenia głównego umowy (tak stanowisko Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej zajęte w wyroku z dnia 3.10.2019 r. w sprawie C-260/18 na tle wykładni dyrektywy 93/13/EWG i podtrzymany tam pogląd dotyczący natury klauzul wymiany czyli dotyczących kursów walutowych stosowanych do rozliczeń umów kredytowych, które wprowadzając do umów kredytowych ryzyko kursowe, określają faktycznie główny przedmiot umowy - pkt 44 powołanego wyroku) - nie może ona sama przez się i z założenia stanowić podstawy nieważności umowy.

Zgodnie z art. 385¹ k.c. postanowienia umowy zawieranej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Niezgodnione zaś są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przyjętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta.

W uchwale SN podjętej w sprawie o sygnaturze III CZP 29/17, mającej moc zasady prawnej, Sąd Najwyższy wskazał, że oceny, czy postanowienie umowne jest niedozwolone, dokonuje się według stanu z chwili zawarcia umowy.

Zgodnie też z utrwalonym już orzecnictwem „wszelkie klauzule sporządzone z wyprzedzeniem będą klauzulami pozbawionymi cechy indywidualnego uzgodnienia i okoliczności tej nie niweczy fakt, że konsument mógł znać ich treść”, przy czym uznanie, że treść danego postanowienia umownego została indywidualnie uzgodniona wymagałoby wykazania, że „konsument miał realny wpływ na konstrukcję niedozwolonego (abuzywnego) postanowienia wzorca umownego”, a „konkretny zapis był z nim negocjowany” (por. wyrok SA w Warszawie z 14.06.2013 r. w sprawie VI ACa 1649/12 - wyrok SA Warszawa z dnia 14-06-2013 r., z 15.05.2012 r. w sprawie VI ACa 1276/11, wyrok SA w Poznaniu z 6.04.2011 r. w sprawie I ACa 232/11).

Przywołane wyżej tezy i poglądy w pełni przystają do stanu faktycznego niniejszej sprawy, bowiem w sprawie ustalonym zostało, że klauzule waloryzacyjne w zakresie w jakim odwoływały się do tabeli kursów pozwanego banku nie zostały indywidualnie uzgodnione z kredytobiorcą.

W tychże klauzulach, dotyczących przeliczenia kwoty wypłaconego kredytu na saldo w (...) jak i przeliczania poszczególnych wpłat rat kredytu z PLN na (...) (np. §1 ust.1, § 7 ust. 2, § 10 ust. 6, § 17 Umowy) ukształtowano w ocenie Sądu prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy.

Dość jedynie wskazać, że pozwany odwoływał się tu do kursu obowiązującego w kredytującym banku, zgodnie z Tabelą kursów walut kupna/sprzedaży obowiązującą

w Banku, nie wskazując, a co najważniejsze nie uzgadniając równocześnie indywidualnie zasad określania sposobu ustalania kursu wymiany walut.

Bez wątplenia powódka nie miała żadnego wpływu na zasady ustalania kursu waluty (...) niezbędnego do ustalenia wzajemnych zobowiązań stron, co jasno wynika z jej zeznań.

Jak już powiedziano, postanowienia zawierające uprawnienie banku do przeliczania sumy wypłacanego i spłacanego kredytu do waluty obcej dotyczą głównych świadczeń stron umowy kredytu w rozumieniu art. 385¹ § 1 zdanie drugie k.c., co oznacza, że postanowienia takie, jeżeli nie zostały sformułowane jednoznacznie, podlegają kontroli w celu stwierdzenia, czy nie mają charakteru niedozwolonego (art. 385¹ § 1 zd. drugie k.c.). W razie uznania ich zaś za niedozwolone, a tym samym za niewiążące kredytobiorcę, który zawiera umowę jako konsument, konieczne staje się również rozważenie skutków tego stanu rzeczy.

W powyższym kontekście w pierwszej kolejności stwierdzić należy, iż wprowadzenie do umowy stron „klauzul waloryzacyjnych” spowodowało, że wysokość zobowiązań wynikających z umowy podlegała co najmniej dwukrotnemu przeliczaniu z zastosowaniem dwóch rodzajów kursu waluty, przy czym mechanizm ustalania kursu nie został opisany w żaden sposób, gdyż umowa w tym względzie odsyła tylko do kursu waluty określonego w Tabeli Kursów obowiązującej w Banku.

Co prawda w § 17 umowy wskazano, w jaki sposób i na jakiej podstawie miały być konstruowany kurs waluty poprzez odniesienie go do weryfikowalnej podstawy w postaci kursu średniego NBP i zamieszczenie tam elementu „korygującego” w postaci marży Banku, to jednak taki sposób określenia kursu bankowego sam przez się nie eliminuje dowolności i swobody w kształtowaniu kursu sprzedaży i kursu kupna, skoro bezspornie jeden z dwóch elementów konstrukcyjnych w postaci marży był pozostawiony wyłącznie Bankowi do wyłącznej i dyskrecyjnej jego decyzji, co szerszego uzasadnienia nie wymaga.

Oznacza to, że zgodnie z umową Bank miał całkowitą swobodę w zakresie ustalania umownego kursu waluty, zaś powodowie nie mieli na ten kurs żadnego wpływu, zatem postanowienia o których mowa, nie były uzgodnione indywidualnie w rozumieniu art. 385¹ § 1 i 3 k.c.

Jak wskazują zeznania powódki, nie wiedziała ona i nie była jakkolwiek informowana jak był konstruowany i ustalany tabelowy kurs bankowy (...) ani w chwili wypłaty kredytu ani w chwili spłaty poszczególnych rat. Powódce nie przedstawiono symulacji historycznych kursów (...), bądź diagramów przedstawiających ryzyko.

W ocenie Sądu należy zatem uznać, że wszelkie postanowienia odwołujące się do kursów waluty indeksacyjnej i możliwości jej samodzielnego ustalania w ramach tabeli były sprzeczne z dobrymi obyczajami i naruszały rażąco interesy strony powodowej w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. Takie rozwiązania dawały bowiem Bankowi, czyli tylko jednej ze stron stosunku prawnego, możliwość przerzucenia na kredytobiorcę ryzyka wynikającego z bankowego ustalenia kursów waluty indeksacyjnej i pozostawiały mu w istocie, poprzez ukształtowanie kursu waluty (...), określoną swobodę w zakresie ustalania wysokości zadłużenia przez dowolną i pozbawioną jakichkolwiek czytelnych i obiektywnych kryteriów możliwość ustalania kursu przyjmowanego do rozliczenia spłaty kredytu. Dotyczyło zresztą to i rzutowało nie tylko na spłatę, lecz również na szereg innych aspektów realizacji umowy. Dość jedynie wskazać, iż kwestionowane postanowienia wskazywały na dwa rodzaje kursów – kurs kupna do ustalenia wysokości kredytu (saldo) w tej walucie po jego wypłacie w walucie polskiej oraz kurs sprzedaży do ustalenia wysokości kolejnych rat spłaty w PLN. Rzutowało zatem na kluczowy element umowy jakim jest saldo początkowe w (...).

Mając na uwadze przywołane wcześniej stanowisko Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej ((...)), zajęte w wyroku z dnia 3.10.2019 r. w sprawie C-260/18 na tle wykładni dyrektywy 93/13/EWG i podtrzymany tam pogląd dotyczący natury klauzul wymiany (czyli dotyczących kursów walutowych stosowanych do rozliczeń umów kredytowych), które wprowadzając do umów kredytowych ryzyko kursowe, określają faktycznie główny przedmiot umowy (pkt 44 powołanego wyroku), należało równocześnie poddać ocenie, czy są one wystarczająco jednoznaczne,

skoro wynikające z nich prawa lub obowiązki stron zostały ukształtowane z sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami i w sposób rażąco naruszają interesy powodów jako konsumentów.

Otóż za brakiem jednoznaczności w rozumieniu Dyrektywy przemawia choćby mało czytelne rozmieszczenie kwestionowanych postanowień w różnych jednostkach redakcyjnych umowy, co niewątpliwie z informacyjnego i „świadomościowego” punktu widzenia utrudnia ich całościową, wszechstronną analizę, a nade wszystko i może przede wszystkim przemawia opisane już wcześniej odwołanie się do Tabeli, co do której wskazano jedynie, że chodzi o tabelę obowiązującą w banku, bez przybliżenia sposobu ustalania kursu, a co za tym idzie faktycznie bez wskazania sposobu ustalania bankowych kursów waluty, co nie pozwala na jednoznaczne określenie zakresu tych postanowień i konsekwencji płynących stąd dla kredytobiorcy.

Tak sformułowane postanowienia nie mogą tym samym być uznane za wystarczająco jednoznaczne.

Brak ściślejszych regulacji umownych dotyczących sposobu ustalania tych kursów sprawia, że mogły być one z góry i co do zasady jednostronnie wyznaczane przez Bank.

Tej choćby potencjalnej - ale arbitralności - nie może przy tym zmieniać potencjalna okoliczność, że kursy faktycznie były powiązane z sytuacją gospodarczą, czy też sytuacją kursową na rynku międzybankowym, bowiem kredytobiorca na owo powiązanie bądź jego potencjalny brak, nie miał żadnego wpływu.

Na tle tak ukształtowanych postanowień dotyczących kursu waluty, która ma być miernikiem waloryzacji (przeliczenia) zobowiązań wynikających z umów kredytu bankowego za w pełni ugruntowany należy przyjąć pogląd, że mają one charakter niedozwolony, gdyż są „nietransparentne, pozostawiają pole do arbitralnego działania banku i w ten sposób obarczają kredytobiorcę nieprzewidywalnym ryzykiem oraz naruszają równorzędność stron” (por. np. uzasadnienie wyroku SN w sprawie V CSK 382/18 i przywołane tam orzecznictwo). Zarówno bowiem wysokość salda początkowego wyrażona w (...) dla kredytu udzielonego i wypłaconego w walucie polskiej, jak i wysokość w jakiej spłaty w walucie polskiej będą zaliczane na spłatę kredytu wyrażonego w walucie obcej, zależą wyłącznie od jednej ze stron umowy.

Tym samym pozwany miał umowne narzędzie do potencjalnego zminimalizowania niekorzystnych dla siebie skutków zmiany kursów na rynku międzybankowym, skoro przynajmniej teoretycznie mógł je rekompensować zmianami kursu przyjętego do rozliczenia kredytu.

Przyznanie sobie takiego jednostronnego uprawnienia do niekrępowanego i swobodnego ustalania kursów przyjmowanych do wykonania umowy musiało tym samym prowadzić do wniosku, że były one sprzeczne z dobrymi obyczajami i naruszały rażąco interesy powódki w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. , przy czym ustalenie powyższego musi dotyczyć oceny na datę zawarcia umowy (art. 385² k.c. – por. uchwała SN z 20.06.2018 r. w sprawie III CZP 29/17).

Wymaga przy tym podkreślenia, iż bez znaczenia jest to, czy z takiej możliwości Bank faktycznie w toku realizacji umowy korzystał.

Dla uznania postanowienia umownego za niedozwolone wystarczy bowiem taka jego konstrukcja, która prowadzi do obiektywnej możliwości rażącego naruszenia interesów konsumenta, przy czym zgodnie z art. 385² k.c. ewentualna abuzywność postanowień umowy podlega badaniu na datę jej zawarcia z uwzględnieniem towarzyszących temu okoliczności i innych umów pozostających w związku z umową objętą badaniem (por. cyt. uchwała SN z 20.06.2018 r.).

Skoro zatem dla oceny abuzywności zapisów umowy istotny jest stan z daty jej zawarcia, to bez znaczenia dla tej oceny pozostaje, w jaki sposób pozwany faktycznie wykonywał lub wykonuje umowę, w szczególności to, w jaki sposób ustalał, czy też ustala swoje kursy, czy odpowiadały one kursom rynkowym, w jaki sposób pozyskiwał środki

na prowadzenie akcji kredytowej i w jaki sposób księgował, czy też rozliczał te środki oraz środki pobrane od kredytobiorców.

Stąd też zbędnym było prowadzenie postępowania dowodowego w tym kierunku, a ewentualne wnioski dowodowe idące w tym kierunku podlegały pominięciu.

Podsumowując tę część rozważań, w ocenie Sądu wskazane wyżej postanowienia umowy dotyczące ustalania i stosowania dwóch różnych rodzajów kursów miały charakter niedozwolony w rozumieniu art. 385¹ k.c., a w związku z tym nie wiążą powodów, co z założenia od strony prawnego związania stron nakazuje ich eliminację z treści umowy.

Nie ma przy tym możliwości zastosowania w miejsce wyeliminowanych postanowień żadnego innego kursu waluty. Zgodnie bowiem z wiążącą wszystkie sądy Unii Europejskiej wykładnią dyrektywy 93/13/EWG dokonaną przez (...) w powołanym już wyżej wyroku z dnia 3.10.2019 r. w sprawie C-260/18 w przypadku ustalenia, że w umowie zostało zawarte postanowienie niedozwolone w rozumieniu dyrektywy (którą implementowały do polskiego porządku prawnego przepisy art. 385¹ i nast. k.c.), skutkiem tego jest wyłącznie wyeliminowanie tego postanowienia z umowy, chyba że konsument następczo je zaakceptuje, zaś w drodze wyjątku możliwe jest zastosowanie w miejsce postanowienia niedozwolonego przepisu prawa o charakterze dyspozytywnym albo przepisem, który można by zastosować za zgodą stron, o ile brak takiego zastąpienia skutkowałby upadkiem umowy i niekorzystnymi następstwami dla konsumenta, który na takie niekorzystne rozwiązanie się nie godzi (pkt 48, 58 i nast. wyroku (...)).

Nie jest przy tym możliwe zastąpienie postanowienia niedozwolonego przez odwołanie się do norm ogólnych prawa cywilnego, nie mających charakteru dyspozytywnego, gdyż spowodowałoby to interwencję, mogącą wpłynąć na równowagę interesów zamierzoną przez strony, powodując nadmierne ograniczenie swobody zawierania umów (dotyczy m.in. art. 56 k.c., art. 65 k.c. i art. 354 k.c. - por. w szczególności pkt 57-62 wyroku (...)), zaś w przypadku ustalenia, że wyeliminowanie postanowień niedozwolonych powoduje zmianę charakteru głównego przedmiotu umowy, nie ma przeszkód, aby przyjąć, zgodnie z prawem krajowym, że umowa taka nie może dalej obowiązywać (por. w szczególności pkt 41-45 wyroku (...)).

Odnosząc powyższe rozważania i uwagi do stanu faktycznego i procesowego niniejszej sprawy należało uznać, że brak wzmiankowanej możliwości stosowania norm charakterze ogólnym nie pozwala na sięgnięcie do domniemanej woli stron lub utrwalonych zwyczajów (art. 65 k.c. i art. 56 k.c.), które w odniesieniu do innych stosunków prawnych pozwalałyby na ustalenie wartości świadczenia określonego w walucie obcej np. poprzez sięgnięcie do obiektywnego miernika czy przelicznika w postaci kursu średniego ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski.

W szczególności brak tu wprost możliwości zastosowania normy art. 358 § 2 k.c., a to z tej choćby przyczyny, że przepis ten nie obowiązywał w dacie zawarcia umowy (wszedł w życie z dniem 24.01.2009 r.), zaś uznanie pewnych postanowień umownych za niedozwolone skutkuje ich wyeliminowaniem z umowy wprawdzie następczo, ale ze skutkiem już od daty jej zawarcia.

Skoro tak, niemożliwym jest stosowanie w tej mierze przepisu, który w czasie zawarcia umowy nie obowiązywał.

Nawet przy interpretacji „życzliwej” w tym zakresie dla strony pozwanej tj. gdyby uznać, że art. 358 § 2 k.c. mógłby być stosowany do skutków, które nastąpiły po dacie jego wejścia w życie, to nadal brak byłoby możliwości ustalenia kursu, według którego należałoby przeliczać zobowiązania stron sprzed tej daty, co oznacza nadal brak możliwości ustalenia wysokości kwoty w (...), do jakiej Bank miałby zwaloryzować postawioną do dyspozycji powodów kwotę w PLN, w wykonaniu umowy kredytu.

Jeśli też chodzi o zastosowanie tego przepisu „wprost”, to tu wskazać należy, iż wzmiankowana jednostka redakcyjna Kodeksu Cywilnego nie dotyczy przeliczeń waluty na pieniądź polski przy każdej potrzebie, możliwości, czy konieczności takiego przeliczenia, lecz w konkretnej sytuacji prawnej i faktycznej opisanej w § 1 tego przepisu. Nie ma też wątpliwości, iż przepis ten musi być rozpatrywany całościowo, co oznacza iż § 2 art. 358 k.c. określa jedynie

kurs przeliczenia w sytuacji opisanej w § 1, który to stanowi, że prawo wyboru waluty, w której spełnione ma być zobowiązanie, przysługuje wyłącznie dłużnikowi.

Określone zaś w § 2 tego przepisu prawo wyboru wierzyciela dotyczy jedynie kursu, według którego jest określana wartość waluty obcej, jeżeli dłużnik dokona wyboru waluty polskiej.

Przenosząc te uwagi na grunt sprawy niniejszej należy dojść do wniosku, iż przepis ten normatywnie nie przystaje wprost do sytuacji wypłaty kwoty kredytu oraz jego sposobu spłaty, kiedy to dłużnik może dokonać wyboru waluty polskiej w spełnieniu świadczenia, które miało być pierwotnie spełnione w (...).

Przeliczenie bowiem w sprawie niniejszej nie dotyczy uprzedniego wyboru waluty spełnienia świadczenia przez dłużnika, którym była powódka, bowiem takowego wyboru przy spłacie w ogóle powódka nie dokonywała, bo dokonać w świetle postanowień o obowiązku spłaty w PLN nie mogła. Podobnie Bank względem powódki miał efektywnie „do wypłaty” powódce kwotę w PLN, którą należało „wtórnie” poddać przeliczeniu na saldo w (...). Przepis art. 358 § 2 k.c. nie dotyczy zaś każdego przeliczenia pomocnego przy każdej waloryzacji czy indeksacji, lecz sytuacji jaka w istocie nie miała miejsca w sprawie niniejszej.

W ocenie Sądu niedopuszczalnym zaś z punktu widzenia „dyrektywnej” i kodeksowej ochrony konsumenta byłoby stosowanie na jego niekorzyść jakiegokolwiek analogii, której to stosowanie jest wyjątkiem i winno być traktowane (w szczególności w zakresie ochrony praw konsumenta) wyjątkowo i restryktywnie.

Co do konsekwencji tego stanu rzeczy - świetle wyroku (...) z dnia 3 października 2019 r. w sprawie C-260/18, w razie sporu o ważność umowy kredytu bankowego z elementem indeksacji do obcej waluty, w której treści znajduje się niedozwolona klauzula konsumentka dotycząca jej sposobu, rozważyć należy dwie możliwości rozstrzygnięcia.

Pierwsza, to ustalenie, czy po wyeliminowaniu klauzuli niedozwolonej, zgodnie z przepisami krajowymi, umowa kredytu bankowego może obowiązywać w pozostałym zakresie jako ta właśnie umowa, mająca strony, przedmiot oraz prawa i obowiązki stron, druga zaś możliwość rozstrzygnięcia, to uznanie umowy za nieważną lub w zależności od spełnionych przesłanek - unieważnienie zawartej umowy, która bez klauzuli niedozwolonej nie może dalej funkcjonować w obrocie prawnym, zwłaszcza ze względu na brak (odpadnięcie) któregoś z koniecznych składników (essentialia negotii) umowy nazwanej kredytu bankowego.

Wskazanie na niedozwolony charakter klauzuli umownej jest uprawnieniem konsumenta, w którego interesy zachowanie takiej klauzuli może godzić.

Jednakże w określonych okolicznościach konsument - kredytobiorca może uznać, że jeżeli wyeliminowanie klauzuli niedozwolonej prowadziłyby do unieważnienia umowy, to woli on jej utrzymanie i jednocześnie utrzymanie w mocy całej umowy.

Odnosząc te uwagi do rozpoznawanej sprawy należy na gruncie ustaleń faktycznych i analizy prawnej umowy kredytu zawartej z konsumentem opowiedzieć się za możliwością wyeliminowania z umowy klauzul niedozwolonych, o których była mowa wcześniej, z pozostawieniem w mocy pozostałej części umowy jako ważnej umowy kredytu bankowego, udzielonego w złotych polskich.

Skoro w umowie klauzula indeksacyjna z przyczyn wcześniej opisanych winna być uznana za nieobowiązującą wobec powodów na podstawie art. 385¹ k.c., dało to podstawę do stwierdzenia, że odpadła podstawa prawna dla tejże klauzuli indeksacyjnej, mimo że co do zasady klauzula taka była jak wspomniano dopuszczona do zastosowania w prawie polskim.

W ocenie Sądu jednakże usunięcie jej z umowy jako postanowienia niedozwolonego nie musi powodować unieważnienia (nieważności, upadku) całej umowy, tym bardziej, gdy uzna się za obowiązujące świadczenie pozwanego Banku i powodów w walucie polskiej, która dopiero zależnie od woli stron mogła być albo nie, indeksowana do obcej waluty.

Tym samym w istocie pozostaje do rozważenia kwestia prawnej możliwości zachowania oprocentowania od udzielonej kwoty kredytu w złotych, skoro jest to niezbędny element konstrukcyjny umowy kredytu, a po wyeliminowaniu klauzul niedozwolonych, pozostałą jej część uzna się za obowiązującą (bowiem od ustalonej kwoty kredytu należą się odsetki).

Skoro też zwrot kredytu obejmowałby kwotę nominalną przekazaną przez pozwaną Bank na cel objęty umową kredytową i odsetki, rozważyć należało, czy możliwe jest pozostawienie oprocentowania według postanowień umowy, to znaczy w oparciu o stawkę (...) oraz marżę procentową.

Jakkolwiek to ostatnie może rodzić wątpliwości o tyle, że z istoty stawki LIBOR oraz z treści umowy wynika stosowanie tej stawki jedynie do kredytów z elementem walutowym, to jednak w umowie inna stawka nie występuje, w tym WIBOR odnoszący się w czasie zawierania umowy do kredytów opiewających na złote.

Z całą pewnością żadna ze stron umowy kredytowej w czasie jej zawarcia nie brała w ogóle pod uwagę takiego rodzaju i wysokości oprocentowania tj. WIBOR, z tego choćby powodu (przy założeniu istnienia ryzyka indeksacji), że umowa taka byłaby pozbawiona swej oczywistej finansowej atrakcyjności i ekonomicznej racjonalności. Nie ma więc powodu, aby oprocentowanie było odnoszone do innej stawki niż umownie przewidziany LIBOR, przy czym takie rozwiązanie dostatecznie i sprawiedliwie waży interesy obu stron umowy.

Nie zachodzi przy tym np. sytuacja, że powódka od początku mogła spłacać kredyt bezpośrednio w (...).

Jak wynika bowiem z zeznań powódki, takiej możliwości w sposób odrębny w ogóle przed zawarciem umowy nie przedstawiano, co oznacza wprost, iż brak tu nawet próby indywidualnych uzgodnień w tym zakresie.

Niemożliwym zresztą było rozpoczęcie spłaty na podstawie samodzielnej decyzji powódki, a to choćby z uwagi na rygorystyczny zapis § 19 przewidujący m.in. dla skutecznej zmiany umowy dochowanie wyłącznie formy pisemnej.

Zgodnie zaś z tym postanowieniem jedynie zmiana danych osobowych, oprocentowania oraz opłat i prowizji nie wymaga zmiany umowy, nie zaś zmiana np. faktycznego sposobu i waluty spłaty o których stanowi wprost umowa.

Sąd natomiast nie zgadza się z zapatrywaniem, iż skoro indeksacja zostaje wyeliminowana, to w istocie dochodzi do eliminacji lub takiego niedookreślenia świadczenia głównego strony, które prowadzi do takich braków w essentialia negotii umowy, które skutkują upadkiem i całkowitą jej nieważnością.

Zważyć bowiem należy, iż można rozróżnić klauzule określające wprost wysokość świadczenia głównego i określające jedynie mechanizm obliczenia wysokości świadczenia głównego, do których to można byłoby z punktu widzenia stosowania Dyrektywy 93/13 zaliczyć klauzule indeksacyjne w niniejszej sprawie. W orzecznictwie można odnaleźć stanowisko, że postanowienia tego rodzaju nie określają bowiem wprost wysokości świadczenia głównego, a jedynie mechanizm obliczenia go ex ante lub późniejszej zmiany (tak np. SN w uchwale z 29 czerwca 2007 r., III CZP 62/07 (OSNC 2008, nr 7–8, poz. 87) oraz w wyrokach: z 13 maja 2005 r., I CK 690/04 (LEX nr 407119), z 2 kwietnia 2015 r., I CSK 257/14 (LEX nr 1710338). Tego rodzaju zawężające rozumienie pojęcia „świadczenia główne” w pełni odpowiada przy tym ogólnej konieczności wąskiego rozumienia wyjątku z art. 385¹ § 1 zd. 2 k.c., jednoznacznie, jak była mowa, stwierdzonej przez SN – tak również wprost wyrok z 13 maja 2005 r., I CK 690/04 (LEX nr 407119).

Powyższe uwagi dotyczą co prawda stosowania art. 385 § 1 k.c., niemniej jednak mogą stanowić pewną wskazówkę interpretacyjną w zakresie dyrektywnej oceny ważności i ewentualnego upadku umowy kredytu indeksowanego walutą obcą. Warto bowiem zauważyć i powtórzyć, iż w sprawie C-260/18 na tle wykładni dyrektywy 93/13/EWG wyrażono pogląd dotyczący natury klauzul wymiany czyli dotyczących kursów walutowych stosowanych do rozliczeń umów kredytowych, wskazując, iż te wprowadzając do umów kredytowych ryzyko kursowe, nie tyle określają główne świadczenia, lecz określają faktycznie główny przedmiot umowy.

Nie wdając się w szczegółową analizę językową i prawną określenia „przedmiot umowy” – bez ryzyka popełnienia błędu można wyrazić pogląd, iż przedmiot umowy jest tu pojęciem szerszym i nie jest tożsamy z postanowieniami

przedmiotowo istotnymi umowy, warunkującymi jej prawny byt. Stąd też eliminacja elementu mającego jedynie pośredni wpływ na wysokość świadczenia głównego, nie musiała prowadzić do niemożności jej dalszego wykonywania i tym samym jej upadku.

Skoro też wzmiankowana wcześniej częściowa eliminacja niektórych postanowień jest możliwa bez uszczerbku dla całej umowy i da się utrzymać jej wykonanie w warunkach jej częściowej wobec powodów bezskuteczności (tj. w zakresie indeksacji) - żądanie ustalenia nieważności umowy z szeroko wyłożonych powyżej przyczyn podlegało oddaleniu, o czym orzeczono jak w pkt I.

Poprawność tego rozumowania została ostatnio potwierdzona w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 1 czerwca 2022 roku, sygn.. akt II CSKP 364/22, w którym z całą mocą podkreślono, że: „(...)usunięcie niedozwolonego postanowienia umownego nie oznacza w tym wypadku niedopuszczalnej zmiany nieuczciwego warunku, zaś dalsze trwanie umowy łączącej pozwanego z powodem jest możliwe i zbieżne z celem dyrektywy 93/13, by umowa w pozostałej części co do zasady nadal obowiązywała strony(...)”.

Podobnie w wyroku Sądu Najwyższego (Sygn. akt II NSNc 89/23) z dnia 5 kwietnia 2023 r. Sąd Najwyższy potwierdził, że okoliczność wystąpienia w umowie klauzul abuzywnych nie czyni automatycznie nieważną całą umowę. Celem dyrektywy 93/13 nie jest unieważnienie wszystkich umów zawierających postanowienia niedozwolone, lecz przywrócenie równowagi między stronami.

Odnosząc się przy tym do twierdzeń pozwanego, jakoby możliwym było wyeliminowanie z kwestionowanych postanowień umownych jedynie zapisów dotyczących marży banku, a pozostawienie ich w mocy co do pozostałej treści, stosując średni kurs NBP. Sąd Okręgowy w Olsztynie stoi dotychczas na stanowisku, iż nie jest możliwym usunięcie z treści postanowień umownych jedynie zapisów odnoszących się do marży banku, z tego też względu, że marża nie stanowiła elementu odrębnego w przedmiotowej umowie, była natomiast składnikiem konstrukcyjnym całości kursu bankowego, na podstawie którego kredyt w dniu jego wypłaty został przeliczony. Takie stanowisko zostało też wyrażone przez (...) w art. 6 dyrektywy 93/13/EWG, z którego wprost wynika, iż w przypadku stwierdzenia, że postanowienie umowne ma charakter niedozwolony, to sąd krajowy ma obowiązek wyeliminować postanowienie w całości, bez możliwości dokonywania jakichkolwiek zmian w brzemieniu tego niedozwolonego postanowienia.

Podsumowując, należy uznać, że nie ma podstaw do przyjęcia, że umowa jest nieważna. Umowa istnieje i jest ważna, a jedynie postanowienia umowy dotyczące mechanizmu indeksacji traktować należy jako niedozwolone. Dlatego na podstawie art. 189 k.p.c. oddalono powództwo główne o ustalenie nieważności umowy w całości, mimo istnienia po stronie powodowej interesu prawnego w żądaniu ustalenia oraz wywodzone z nieważności umowy żądanie o zapłatę (pkt I wyroku). Strony umowy mają możliwość ustalenia treści stosunku prawnego, aby wyeliminować z niego klauzule abuzywne i kontynuować wykonywanie umowy w sposób prawidłowy.

Z powyższych przyczyn uwzględnieniu podlegało żądanie ewentualne - ustalenia, że postanowienia umowne, tj. § 1 ust. 1 umowy w części: „[...] indeksowanego kursem (...) [...]. W dniu wypłaty saldo jest wyrażone w walucie do której indeksowany jest kredyt według kursu kupna waluty, do której indeksowany jest Kredyt, podanego w Tabeli kursów/sprzedaży dla kredytów hipotecznych udzielanych przez (...) Bank S.A., opisanej szczegółowo w § 17, następnie saldo walutowe przeliczane jest dziennie na złote polskie według kursu sprzedaży waluty, do której indeksowany jest Kredyt, podanego w Tabeli kupna/sprzedaży dla kredytów hipotecznych udzielanych przez (...) Bank S.A., opisanej szczegółowo w § 17.”; § 7 ust. 2, § 10 ust. 6 § 17 ust. 1-5 umowy są abuzywne i nie wiążą powódki oraz wywodzone z tejże bezskuteczności żądanie zapłaty, albowiem uznanie abuzywności zakwestionowanych postanowień umownych było dla powódki podstawą prawną i faktyczną roszczenia o zapłatę sformułowanego w dalszej kolejności (pkt III i IV wyroku).

Wobec uznania, że umowa nie powinna podlegać unieważnieniu bezprzedmiotowe stało się przy tym odnoszenie się w realiach sprawy do podniesionego przez pozwanego tylko na wypadek unieważnienia umów zarzutu zatrzymania.

Wniosek pozwanego o sprawdzenie wartości przedmiotu sporu również nie zasługiwał na uwzględnienie. Wartość przedmiotu sporu stanowi bowiem suma roszczenia pieniężnego i niepieniężnego, która została w sposób prawidłowy wskazana przez stronę powodową.

Wbrew twierdzeniom pozwanego, nie zachodzi żadna przesłanka negatywna żądania zwrotu nienależnego świadczenia. Powódka nie wiedziała, że świadczy bez podstawy prawnej. Fakt, że wytoczyła powództwo, świadczy tylko o tym, że liczy na uwzględnienie jej roszczeń, a nie ma pewności co do słuszności swego stanowiska. Orzecznictwo sądów powszechnych i Sądu Najwyższego jest w poruszonych tu kwestiach niejednolite. Strona powodowa świadczyła ponadto w przymusowej sytuacji – zaniechanie świadczenia wiązałoby się z oświadczeniem o wypowiedzeniu umowy przez bank, z wszystkimi negatywnymi tego dla niej konsekwencjami.

Kwota nadpłaty wynikającej z wyeliminowania z umowy klauzul abuzywnych była zatem świadczeniem nienależnym w rozumieniu art. 410 k.c. (gdyż świadczonym na podstawie niedozwolonych postanowień umowy) i podlegała zwrotowi na podstawie art. 405 k.c. Powołane przepisy przewidują obowiązek zwrotu korzyści uzyskanych kosztem innej osoby. Wyjaśnić także należy, że stwierdzenie, iż świadczenie spełnione przez kredytobiorcę na podstawie postanowienia abuzywnego jest świadczeniem nienależnym, oznacza, że podlega ono zwrotowi. Spełnienie świadczenia wypełnia przesłankę zubożenia po stronie powodów, a uzyskanie tego świadczenia przez pozwanego przesłankę jego wzbogacenia (wyrok S.A. w Gdańsku z 18 grudnia 2020 r. V ACa 447/20, wyrok Sądu Najwyższego z 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18, publ.).

Nienależne świadczenie zasądzono więc na podstawie art. 410 k.c. w zw. z art. 405 k.c. w punkcie IV wyroku z odsetkami ustawowymi za opóźnienie (art. 481 § 1 i 2 k.c.).

Jako, że wzmiankowana wcześniej częściowa eliminacja niektórych postanowień jest możliwa bez uszczerbku dla całej umowy i da się utrzymać jej wykonanie, uwzględnieniu podlegało żądanie zapłaty oparte na częściowej bezskuteczności umowy.

Sąd zasięgnął opinii biegłej z zakresu bankowości I. Ł. w celu wyliczenia wysokości zobowiązania powódki z tytułu zaciągniętego kredytu przy założeniu, że umowa kredytu hipotecznego była wiążąca z pominięciem klauzul niedozwolonych postanowień umownych dotyczących indeksowania kwoty kredytu i rat kredytu do (...) oraz różnicy pomiędzy kwotą rzeczywiście uiszczoną przez powódkę, a kwotą którą powódka uiściłaby, gdyby kredyt został rozliczony z pominięciem klauzul indeksacyjnych za okres od uruchomienia kredytu do 31.03.2022 r. Sporządzona opinia w sposób obrazowy i wyczerpujący przedstawia wyliczenie kwoty nienależnie uiszczonego świadczenia, przy czym opinia ta nie została skutecznie zakwestionowana przez strony.

Z opinii biegłego wynika, że powódka w okresie od 18.02.2008 r. do 31.03.2022 r. wpłaciła na rzecz banku 128.757,01 PLN. W w/w okresie, przy założeniu, że spłata następowałaby bez indeksacji do (...) przy niezmiennych pozostałych warunkach umowy, powódka powinna wpłacić łącznie 71.743,01 PLN.

Zatem, **różnica** pomiędzy łączną wysokością rat kapitałowo-odsetkowych uiszczonych przez powódkę na podstawie przedmiotowej umowy, a łączną wysokością rat kredytu (kapitału i odsetek, które powódka byłaby zobowiązana uiścić na rzecz pozwanego) od 18.02.2008 r. do 31.03.2022 r. przy założeniu, że saldo nie uległo indeksacji do waluty (...), kredyt jest oprocentowany według stawki i marży pozwanego wskazanych w umowie kredytowej z późniejszymi zmianami, kredyt podlegał spłacie zgodnie z umową z pominięciem abuzywnych postanowień wynosi 45.262,66 PLN.

Mając na uwadze powyższe na podstawie powołanych przepisów, wobec bezskuteczności postanowień umowy i regulaminu, zasądzono od pozwanego na rzecz powódki kwotę 45.262,66 PLN z tytułu nadpłaty w okresie od 18.02.2008 r. do 31.03.2022 r. – zgodnie z żądaniem powódki.

Sąd na podstawie art. 481 k.c. orzekł o obowiązku zapłaty odsetek ustawowych za opóźnienie, a mianowicie od ww. kwoty od dnia 5 kwietnia 2024 r., tj. od dnia zamknięcia rozprawy do dnia zapłaty.

Powodowie zażądali w pozwie zasądzenia odsetek ustawowych za opóźnienie liczonymi od 12 marca 2022 r. do dnia zapłaty. Żądanie powodów w tym zakresie zostało uwzględnione jedynie w części. Sąd uznał, że odsetki dochodzone pierwotnie są nienależne. Sąd w tym składzie stoi na stanowisku, że pozwany nawet po doręczeniu reklamacji, nie pozostaje jeszcze w opóźnieniu ze spełnieniem roszczenia. Wiążąca i ostateczna decyzja co do utrzymania umowy, eliminacji niedozwolonych postanowień umownych bądź ustalenia jej nieważności należy do powódki – konsumenta, która to samodzielnie kształtuje swoje roszczenie, po pouczeniu przez Sąd o konsekwencjach składanych roszczeń. Sąd po zbadaniu umowy kredytu podejmuje decyzję procesową w odniesieniu do żądań przedstawionych przez powódkę i argumentów przeciwnych przedstawionych przez pozwanego. Do czasu zamknięcia rozprawy nie sposób więc uznać, że Bank pozostawał w opóźnieniu z zapłatą roszczenia dochodzonego pozwem.

Żądanie powódki zostało uznane przez Sąd za zasadne od dnia 5 kwietnia 2024 r. tj. od dnia zamknięcia rozprawy. Z uwagi na skomplikowany charakter sprawy, mnogość zarzutów oraz rozbieżność orzecznictwa pozwany dopiero po przeprowadzeniu całego postępowania dowodowego miał dostateczną wiedzę, która pozwalała pozwanemu na ocenę zasadności roszczeń powodów. Do tego czasu powódka, jako konsument mogła po pouczeniu Sądu wyrazić chęć kontynuowania umowy. Tak więc ostatecznie dopiero z tą chwilą pozwany znalazł się w opóźnieniu.

W związku z tym, Sąd na podstawie art. 481 § 1 k.c. zasądził odsetki za opóźnienie od dochodzonej kwoty od dnia 5 kwietnia 2024 r. do dnia zapłaty, o czym orzekł w pkt IV sentencji wyroku. Na tej samej podstawie prawnej Sąd oddalił żądanie odsetek od ww. kwoty w pozostałym zakresie, o czym orzekł w pkt V sentencji wyroku.

Strona powodowa poprzez wygraną w zakresie żądania ewentualnego wygrała proces w części. Zgodnie z art. 100 k.p.c. Sąd może jednak włożyć na jedną ze stron obowiązek zwrotu wszystkich kosztów, jeżeli jej przeciwnik uległ tylko co do nieznaczej części swego żądania albo gdy określenie należnej mu sumy zależało od wzajemnego obrachunku lub oceny sądu. Na koszty procesu powodów w łącznej kwocie 13.292,79 zł składają się: opłata od pozwu (1.000 zł), opłata skarbową od pełnomocnictw (17 zł) i wynagrodzenie pełnomocnika w stawce wynikającej z § 2 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (10.800 zł), wynagrodzenie biegłego (1.475,79 zł).

sędzia Krystian Szelaąg